

TUOMAS MARJAMÄKI

ENBUSKE

ELÄMÄNKERTA [SIC]

DOCENDO

Ensimmäinen painos

Copyright © Tuomas Marjamäki ja Docendo 2025.
Docendo on osa Werner Söderström Osakeyhtiötä
Lönrotinkatu 18 A, 00120 Helsinki

Kansi ja graafinen ulkoasu: Jarkko Lemetyinen / Katse Design

Kannen kuvat: Sari Gustafsson / Lehtikuva (2002), Pekka Nieminen / Otava-media / Lehtikuva (2005), Mikko Stig / Lehtikuva (2014) ja Petri Mast (2025).

ISBN 978-952-850-368-2
Painettu EU:ssa.

Tuoteturvallisuuteen liittyvät tiedustelut: tuotevastuu@docendo.fi

Tässä kirjassa
ei saa sitten
olla yhtäkään
lausetta, jossa
mä sanon, että
ennen kaikki oli
paremmin.

Tuomas Enbuske

Sisällysluettelo

Tuomas Enbusken esipuhe	8
Kirjailijalta: Tämä kirja ei kerro Tuomas Enbuskesta.....	12
1. Oulu on paska kaupunki, eikä Tuomas Enbuskella ylpeileminen tee siitä yhtään coolimpaa.....	16
2. Enbusken suvun suurin saavutus oli nostaa Paavo Väyrynen eduskuntaan	25
3. Olit jo lapsena niin ärsyttävä, että lastenhoitajakin irtisanoutui.....	38
4. Radio tekee hulluksi!	50
5. Saat olla Henkka Hyppöselle ikuisesti kiitollinen urastasi	65
6. Liian hyvä palkka sai sinut hylkäämään vasemmistolaisuuden	83
7. Et osannut haistaa Krisse Salmisen ja Ismo Leikolan potentiaalia	97
8. Laskutat keikoistasi uskomattoman tärkeitä summia.....	117
9. Olisit halunnut poikabändin laulajaksi, mutta sinusta ei ollut siihen.....	128
10. Naisessa tärkeintä on suomenruotsalaisuus, eller hur?.....	139
11. Pilasit televisiossa oman radiouiskottavuutesi.....	146
12. Hankit perheen päästäksesi Vauva-lehden kolumnistiksi.....	161
13. Jumalaa ei olisi voinut vähempää kiinnostaa sinun ateismisi	171
14. Kaltaisesi introvertti uskaltaa avata suunsa vain Twitterissä.....	187
15. Kavereissasi on enemmän presidenttejä kuin työttömiä	205

16.	Palasit televisioon, kun pelkäsit ihmisten unohtavan naamasi.....	218
17.	Et osaa päättää, oletko viihdepelle vai älykkö.....	237
18.	Annoit insinöörin vetää itsesi retkuun.....	244
19.	Olet työnarkomaani ja se on sinusta tavallaan hyvä juttu	257
20.	Nuoruutesi alkoi 35-vuotiaana!	273
21.	Mietelauseella ”Home sweet home” on erityinen paikka sydämessäsi.....	278
22.	Vaikka olit miesjuontaja, palkkasi ei ollut Maria Veitolaa parempi	286
23.	Fanitat öykkäreitä niin Jenkkilässä kuin Suomen Turussa	296
24.	Vedit nenääsi sadalla tonnilla kokaiinia	307
25.	Kaipasit epätoivoisesti huomiota jopa Jumalalta.....	316
26.	Tästä luvusta edes sinä et kehtaisi vääntää vitsiä.....	323
27.	Kun ymmärsit lähteä somesta, kansa alkoi ihmetellä outoa hiljaisuutta	331
28.	Halusit podcasteissa käydä läpi omaa sairauskertomustasi ja leveillä rahoilla	342
29.	Uskovaisuus ei varsinaisesti lisää cooliuttasi	353
30.	Et kykenisi tekemään podcastia kommarin kanssa	368
31.	Enbuske 2.0.....	383
	Epilogi: Tempaus-areena 4. elokuuta 2025.....	391
	Tuomas Enbusken jälkisanat	399
	Lähteet	400
	Henkilöhakemisto.....	408

Tuomas Enbusken esipuhe

"TIESIN, ETTÄ tämä tulee tapahtumaan. Olen kuullut haastateltavilta, että käyttäydyt noin."

Kaksi virkettä, jotka saivat pääni sekaisin pariksi viikoksi. Kerron kohta, miksi.

Pitkästi yli vuoden kestänyttä elämäkertaprojektia oli jäljellä enää pari viikkoa, ja olimme ajautuneet kirjailija Tuomas Marjamäen kanssa ensimmäistä kertaa törmäyskurssille. Olin lukenut käsikirjoituksen. Tiesin Marjamäen hyväksi toimittajaksi mutten tiennyt, että hän jumankauta kirjoitaisi näin hyvin. Välillä itkin, välillä nauroin. Lähinnä omille vitseilleni, mutta silti.

Kirjassa oli silti yksi fundamentaalinen ongelma. Tuntui kuin koko elämäni ja työurani olisivat olleet sairaan hourailua. En väitä, että olisin tehnyt erityisen laadukasta duunia,

mutta kyllä tein sen ihan tosissani. Juu, myönnän, että työni on ollut epätasalaatuista räpellystä, jossa on ollut kyse enemmän isosta duunimäärästä kuin lahjakkuudesta. Tulin alalle aikana, jolloin vanhalla medialla oli rahaa kuin roskaa.

Suurinta osaa talk show -ohjelmistani ei nykymaailmassa ostaisi kukaan. Ja hyvä niin. Mutta en ollut töitä tehdessäni hullu. Ehkä olisi kannattanut olla.

Asia livahti sen verran tunteisiin, että mainitsin siitä liian kärjekkäästi, ja Marjamäen vastauksena olivat nuo kaksi alun virkettä. Nyt kannattaa kuunnella tarkasti. Se on pahin vastaus ihmiselle, jolla on joku neuroepätyypillisuus tai miehen sairaus. Silloin vastaaja määrittää normin ja ottaa koko maailman puolelleen. Pahinta tekevät ne, jotka kehuvat toisia näiden outoudesta. He luulevat kehuvansa eivätkä siksi tajua, että siinä olisi jotain väärää. Nyt jälkikäteen ymmärrän sen olleen Marjamäeltä myönteinen yritys keventää vaivantunutta tilannetta. Kun sitten purnasin asiasta kotona tyttöystävälle, hän puristi minua takamuksesta ja sanoi, että "no mutta sellainenhan sä olet". Juu, taidan olla.

Koska tilaa on vähän, haluan kertoa lyhyen elämänohjeeni. Se on ainoa, joka minulla on antaa.

Älä käytä huumeita, älä kokeile huumeita, älä ole missään tekemisissä huumeiden kanssa.

Huumeet olivat lähellä pilata elämäni kokonaan ja tappaa minut. Tässä kirjassa kerron, miten.

Tätä kirjoittaessani Helsingissä on käynnissä älytön huumeongelma. Nuorisoa kuolee huumausaineisiin eniten koko Euroopassa. Siis enemmän kuin Alankomaissa, Espanjassa tai muissa paikoissa, jotka miellämme huumemaiksi. Minut heistä erottaa vain sosioekonominen status. Moni

kokaiininvetäjä ei miellä kuuluvansa lainkaan samaan ryhmään. Se ei ole totta. Olemme kaikki samoja narkkareita.

Aina välillä aamuöisin – ja tätä kirjaa lukiessani – minut valtaa epäily siitä, ettei kukaan rakasta minua. Sitten hämmennyn, kuinka ystäväni ovat pysyneet rinnallani, ja ennen kaikkea perheeni. Rakastan valtavasti poikaani, tytärtäni, isääni, veljeäni ja äitiäni.

Kun olin aivan helvetin sekaisin, isäni ajoi Oulusta Helsinkiin auttamaan minua. Äitiini suhde on ollut hankalampi. Se johtuu siitä, että kaikista maailman ihmisistä hän on eniten kaltaiseni ja siksi ehkä tärkein. Äitini teki sen tärkeimmän, hän opetti minut ajattelemaan.

Tuomas Enbuske

Kirjailijalta

Tämä kirja ei kerro Tuomas Enbuskesta

SADOISSA TUOMAS Enbusken kirjoittamissa kolumneissa otsikko sisältää rohkean ja ehkä provosoivankin väitteen, jonka hän osaa taitavasti perustella ja joka saa lukijansa muodostamaan asiasta oman kantansa. Itse en ole tuossa tyyllilajissa vahvimmillani, mutta esitän kuitenkin ajatuksen, joka tuli mieleeni tämän kirjan käsikirjoituksen valmistuessa. Tämä kirja ei oikeastaan kerro Tuomas Enbuskesta paljonkaan.

Väitteeseen nähden lähtökohta elämäkerran kirjoittamiseen on tietenkin päinvastainen. Kirjan pitäisi kertoa mahdollisimman tarkasti kohteestaan, mutta tosiasiaassa lopputulos on aina enemmän tai vähemmän kirjailijan omaa tulkintaa lukuisista eri lähteistä kerätyn ja valikoidun tiedon perusteella.

Kenen tulkinta sitä paitsi on oikea? Ainoastaan päähenkilölle itselleen omakuva on jokapäiväistä todellisuutta. Jokainen hänet tunteva ihminen muodostaa oman kuvansa, joka sekin vaihtelee aina kulloisenkin tilanteen mukaan.

Elämäkerran voi tehdä joko auktorisoituna eli yhteistyössä kohteensa kanssa tai auktorisoimattomana, jolloin kohde itse ei välttämättä vaikuta mitenkään teoksen sisältöön. Tämä kirja on auktorisoitu, ja Tuomas Enbusken haastattelut muodostavat merkittävän osan sen rungosta. Tärkeä osuus on myös hänestä kirjoitetuilla lehtijutuilla, ohjelmien tallenteilla, sadoilla kolumneilla, podcasteilla sekä joidenkin Tuomaksen elämää läheltä seuranneiden ihmisten haastatteluilla.

No, kertooahan tämä kirja tietysti Tuomas Enbuskesta ja maailmasta hänen ympärillään. Siinä käsitellään hänen syntymästään alkava aikajana näihin päiviin asti, hänelle tapahtuneita asioita ja hänen tekemisiään. Siinä samalla tarina kertoo jonkin verran Suomesta, yhteiskunnasta, tiedotusvälineistä, julkisuudesta, politiikasta, uskonnosta, terveydestä ja sen semmoisesta.

Halusin kirjoittaa tarinan oululaispojasta, joka ei halunnut mitään muuta kuin päästä töihin radioon, unelman toteutumisesta ja elämästä sen jälkeen sekä ihmisessä tapahtuvasta muutoksesta. Halusin – kuten aina elämäkertaa kirjoittaessani – ymmärtää sen päähenkilöä ja sitä, miksi hän on elämässään toiminut juuri niin kuin on toiminut ja miten yksi asia on johtanut toiseen, kolmanteen ja neljänteen.

Tuomas Enbuske on koko 2000-luvun ajan ollut näkyvä persoona suomalaisessa mediakentässä: radioääni, talk show -juontaja, kolumnisti, twitteristi ja vahvasti kantaa ottava

monipuolinen yhteiskunnallinen keskustelija, joka aina tasapainoilee vakavan sanoman ja huumorin välillä.

Nuoruudessaan poliittisesti vasemmalla ollut mies on siirtynyt monta piirua oikeiston suuntaan. Entinen valtakunnanateisti on nykyään ahkerasti kirkossa käyvä, Jumalaan uskova kristitty. Vielä kuusi vuotta sitten runsaasti päihteitä käyttänyt Tuomas on nykyään niitä käyttämättä. Liikuntaa hartaasti vihannut mies nostaa nyttemmin määrätietoisesti painoja. Ja niin edelleen.

Juuri nämä isot muutokset erityisesti hänen ajattelussaan kiehtoivat minua, kun kirjaprojekti käynnistyi keväällä 2024.

Joitakin asioita sivutaan, joitakin sivuutetaan. Tuomas ei halunnut puhua kaikesta, koska se olisi edellyttänyt sitä, että samalla olisi pitänyt kertoa toistenkin ihmisten kyseenalaisista teoista. Auktorisoidussa kirjassa hyväksyn ratkaisun. En ole haastatellut kuin muutamia avainhenkilöitä, vaikka tiedän, että monella muullakin olisi ollut kommentoitavaa. Sen sijaan olen yrittänyt kirjoittaa Tuomaksesta kriittisesti siinä missä ymmärtäenkin.

Kirjantekoprosessimme aikana on toistunut yksi Tuomaksen toistama väite muita useammin. Ihminen on aina muutakin kuin diagnoosinsa. Siitä olen täysin samaa mieltä. Samoin uskon, että ihminen on muutakin kuin julkikuvansa tai edes yksityinen persoonansa, sanansa ja tekonsa, saamansa palkinnot ja tuomiot. Ihminen on muutakin kuin elämäkertansa.

Siksi tämä kirja ei välttämättä kerro kovinkaan paljon Tuomas Enbuskesta. Se on vain kokoelma hänestä tiedettäviä tai väitettyjä asioita.

KIITÄN TUOMASTA tiiviistä, puolitoista vuotta kestäneestä yhteisestä projektistamme.

Samoin Reino Enbuskea, joka on koko poikansa eliniän tallettanut diplomi-insinöörimäisellä tarkkuudella kaikki Tuomaksesta kirjoitetut lehtijutut.

Kiitos myös kaikille haastattelemilleni tai jututtamilleni tai muuten kirjan teossa auttaneille ihmisille.

Helsingissä 15. elokuuta 2025

Tuomas Marjamäki

1.

Oulu on paska
kaupunki,
eikä Tuomas
Enbuskella
ylpeileminen
tee siitä yhtään
coolimpaa

OULU ON *mahtava paikka*, Tuomas Enbuske viestittää Instagramin kautta tämän kirjan kirjoittajalle, joka on juuri palaamassa Oulun kirjamesuilta syksyllä 2024.

~~~~~  
*Missä muualla kävit? (Haluan fiilistellä Oulua).*

*Se on niinku Tampere, mut ihmiset puhuu suomee.*

*”Misä nää olliit? Mitä nää tekkiitt? Menniiikkö nää kottiin? Syökkö nää pannaania vai harrastakko nää annaalia?”*

*Mut paras sana ouluksi on ”eikäkökatoppaköniinkö”.  
Se sanotaan siinä tilanteessa, kun yritetään saada  
toiselta puheenvuoro.*

~~~~~

Viesteistä voi päätellä, että Oululla on yhä paikkansa viittäkymppiä lähestyvän Tuomaksen sydämessä, vaikka hän on karistanut synnyinkaupunkinsa pölyt merkkihupparin harteilta jo vuosikymmeniä sitten ja asunut pitkään aivan Helsingin ytimessä.

Onko sittenkin niin, että mies voi lähteä Oulusta, mutta Oulu ei miehestä?

Sieltä meidän on joka tapauksessa tämäkin tarina aloitettava.

OULU ON nykyään asukasluvultaan Suomen viidenneksi suurin kaupunki ja neljänneksi suurin metropoli. Isompi kuin Turku, kuten Tuomas muistaa muistuttaa. Vuonna 1605 perustettu Oulu on myös Pohjois-Suomen vanhin kaupunki, siellä on yliopisto ja suuria yrityksiä, siellä risteävät suuret valtatie ja kolme merkittävää ratayhteyttä. Oulun satamassa käy vuosittain yli 500 alusta, ja sen kautta kulkee rahtia kolme miljoonaa tonnia.

Vuonna 2026 Oulu on Euroopan kulttuuripääkaupunki.

Vuonna 1974 se oli paljon vähäisempi. Väkiluku oli yli puolet pienempi kuin nykyään, osittain toki siksi, että suuret kuntaliitokset olivat vasta edessä. Perämereltä puhalsivat silloinkin kylmät tuulet kaupungin kaduille, joiden varsilta raivattiin kovalla tahdilla puutaloja betonisten kerrostalojen tieltä.

Kaupungin yöelämä oli vilkasta ja siellä oli lukuisia baareja, nykyisistäkin muun muassa Kaarlenholvi ja sen alakerassa sijaitseva Jumpru, Merikulma ja Särkkä. Teekkarien perustama legendaarinen Rattori-lupi toimi tuolloin Torikadulla. Siellä soitettiin elävää musiikkia ja siellä jokainen Suomen vähänkin nimekkäämpi artisti kävi aikoinaan esiintymässä. Parempiin paikkoihin ei miehillä ollut asiaa ilman pikkutakkia ja solmiota, naiset taas eivät saaneet mennä ravintoloihin ilman seuraa. Ravintolassa yksin istuneet naiset saatettiin leimata prostituoiduiksi.

Nuoriso viihtyi kapakoissa ja tuhlassi rahansa pajatsoihin, flippereihin ja jukebokseihin, joissa soivat Juice Leskisen *Mari-lyn* ja *Jyrki Boy*, Mikko Alatalon *Maalaispoika oon*, Roberta Flackin *Killing Me Softly with His Song* ja Abban *Waterloo*.

Juominen oli pääsääntöisesti humalahakuista ja aiempaa helpompaa. Keskiolut oli vapautunut viisi vuotta aiemmin ja viinakorteista oli luovuttu. Anniskeluikärajaa oli laskettu 21:stä 20 ikävuoteen, mietoja juomia saivat jo 18-vuotiaatkin. Vielä 1970-luvulla monissa ravintoloissa oli kuitenkin ateriointipakko, joten vaikkapa olutta saadakseen piti ostaa voileipä.

Eräänä vuoden 1974 iltana baareissa kulki myös diplomi-insinööri Reino Enbuske. Lapin Pellossa syntynyt

miellyttävän näköinen 27-vuotias mies oli melko humalassa. Alkoholi ei hänelle erityisesti maistunut, mutta seuraa ei tuohon aikaan etsitty selvin päin.

Yhdessä Oulun baareista Reino huomasi tumman naisen eikä enää saanut silmiään irti.

Posti- ja lennätinlaitoksen taloushallinnossa työskentelevä Riitta Kiiskinen ei ollut helppo iskettävä. Känninen diplomi-insinööri, vaikka komeakin, ei tehnyt häneen minikäänlaista vaikutusta. Reino oli kuitenkin sinnikäs ja piiritti Riittaa useita kuukausia, kunnes uskalsi lausua varsinaiset taikasanat.

– Minusta tulisi hyvä isä sinun lapsillesi.

Tämä mursi jään. Riitta katsoi Reinoa uusin silmin ja näki hänessä tulevaisuutensa. He menivät kihloihin jo samana vuonna ja naimisiin 1976. Ensimmäinen koti perustettiin Oulun keskustaan Hallituskadulle.

– Sieltä muutettiin pian omaan rivitalokotiin Haapalehtoon. Kummisetäni oli Osuuspankissa johtajana ja saimme 110 prosentin eli talon arvoon nähden korkeamman lainan, Reino Enbuske kertoo.

Reinon ja Riitan avioliiton tärkeimpänä tarkoituksena oli siis lasten hankinta.

– Se oli silloin tavoite, kun taas nykyään nuoret eivät tahdo mennä naimisiin ollenkaan, Reino jatkaa. – 30 prosenttia nuorista on yksineläjiä. Tai sitten ollaan avoliitossa, tehdään lapset ja lähdetään eri suuntiin. Onhan se helpompaa elämää, kun ei tarvitse ottaa elinkautista, hän naurahtaa.

Elämässä ei vain aina kaikki suju niin kuin on suunniteltu. Nuoripari yritti saada lasta alulle, mutta pitkään

tuloksetta. Lopulta – lasketusta ajasta päätellen jouluaattona 1976 – onnellinen odotus vihdoinkin alkoi.

Oulun yliopistollinen sairaala ja Reino Enbuske olivat molemmat aikaansa edellä. Reino nimittäin pääsi mukaan synnytykseen ja oli kameroineen esikoistaan vastassa. Tuohon aikaan isillä ei ollut kaikkiiin synnytyssaleihin asiaa edes silloin, kun he olisivat halunneet olla paikalla puolisoaan tukemassa. Monet eivät tosin halunneetkaan.

22. syyskuuta 1977 maailmaan syntyi lapsi, joka sai kas- teessa nimen Tuomas Ville Juhana Enbuske.

Julkisuuutta Tuomas imi ensimmäisen annoksensa jo äidinmaidossa, tosin ei oman äitinsä ravitsemana. Riitalta ei aluksi tullut riittävästi maitoa, mutta samalla osastolla oli juuri esikoisensa synnyttänyt rytmisen voimistelun tähti Hilikka Ahde, kansanedustaja Matti Ahteen puoliso, jonka rintamaito riitti myös Tuomaksen ruokkimiseen. Samana vuonna avioituneiden Ahteiden liittoa ja perhe-elämää seurattiin suurella mielenkiinnolla paitsi Matin vaalipiirissä Oulussa myös valtakunnallisesti erityisesti naistenlehdissä.

Kolme ja puoli vuotta myöhemmin Tuomas sai pikku- veljen Aleksin. Veljekset ovat aina tulleet hyvin toimeen keskenään, vaikka ihmisinä heidät on veistetty aivan eri puusta.

– Meille ei koskaan lääkärissä sanottu, että meillä on erityislapsi ja että häntä pitäisi jotenkin erityisesti käsitellä. Siksi häneltä ehkä vaadittiinkin liikaa joissakin asioissa, Reino Enbuske sanoo.

KUN HAAPALEHDON-KODIN laina oli maksettu vuonna 1981, Enbusket myivät inflaation vuoksi arvoaan reippaasti nostaneen asunnon isolla voitolla.

– Rakensimme omakotitalon Lämsäjärvelle ja asumme siinä edelleen. Nelivuotiaalle Tuomakselle muutto ei ollut helppo, koska Haapalehtoon jäivät kaikki pihapiirin kaverit. Lämsäjärvellä olisi pitänyt keksiä uusia kavereita, mutta Tuomas viihtyi yleensäkin hyvin vähän ryhmissä, Reino sanoo.

Enbusken perheen koti oli tyyppillinen omakotitalo, yksikerroksinen punatiilitalo Oulun Lämsäjärven asuin-alueella.

Talon sisustuksesta vastasi Riitta. Häälahjarahoilla Riitta osti Yrjö Kukkapuron nojatuolin, joka oli jo tuohon aikaan statussymboli. Äidin kiinnostus taiteeseen, designiin ja tyyliin periytyi myös Tuomakselle.

Reino Enbuske oli Tuomaksen lapsuudessa vielä demari, mutta sittemmin ajatukset vaihtuivat kokoomuslaiseen suuntaan. Parhaiten Enbuskeja saattoi luonnehtia sivistysporvareiksi, mikä näkyi muutenkin kuin ulkoisesti. Perheessä luettiin paljon niin kirjoja kuin lehtiä. Yläasteella Tuomas havahtui ihmettelemään, että joidenkin kavereiden kotona ei ollut lainkaan kirjahyllyä.

Postilaatikkoon kolahti sekä Kaleva että Helsingin Sanomat, joiden osia kierrätettiin lauantaiaamuisin perheenjäsenten kesken. Tuomas ja Aleksi oppivat jo lapsina seuraamaan maailman tapahtumia ja jopa puhumaan politiikasta.

Enbusken perheessä ei yhtenäiskulttuuri kukoistanut. Tuomas ei muista yhtäkään hetkeä, jolloin kaikki olisivat katsoneet yhdessä televisiota.

– Siksi sellainen porukassa katsominen on mulle hyvin vierasta. Ei se ole hankalaa eikä vastenmielistä, mutta ei erityisen miellyttävääkään, Tuomas miettii.

Hänellä oli huoneessaan pieni televisio, jota hän katsoi itsekseen. Kanavia oli 1980-luvulla vain kaksi, Yleisradion ykkös- ja kakkoskanavat, joiden ohjelmiston seassa oli Mainostelevisiion ohjelmia.

– Kolmas kanavahan aloitti vuonna 1986, mutta isä ei suostunut ostamaan 150 markan lisäantennia, jolla sen olisi saanut näkymään. Ei hän ollut pihi, vaan käytännöllinen: hän tiesi, että parin vuoden päästä Kolmoskanava näkyisi kaapelin kautta.

Tuomas muistaa katselleensa nuorena muun muassa MTV:n aamuohjelmaa *Huomenta Suomea* sekä kohuttua ja myöhemmin kaiholla muisteltua *Hyvät, pahat ja rumat* -talk show'ta. Siinä läpimurtonsa tekivät nuoret juontajat Simo Rantalainen ja Jari Sarasvuo.

– Se oli aluksi ihan kauheaa paskaa, mutta kehittyi lopulta ikoniseksi. Katsoin varmasti jokaisen jakson ja, tahdon sitten myöntää tai en, kyllä he varmasti olivat jonkinlaisia esikuvia siinä vaiheessa, kun itse aloin tehdä haastatteluja.

Tuomas kuuluu 1970-luvulla syntyneeseen X-sukupolveen, joka vielä muistaa ajan ennen internetiä. Keväällä 1995 Tuomas kuunteli huoneessaan Radiomafiaa – ärsyttävällä helsinkiläisellä nasaaliäänellä honottavaa juontajaa, joka puhui vähän väliä internetistä ja verkkosivuista. Tuomaksella ei ollut silloin aavistustakaan, mistä oli kysymys.

Kun kotiin saatiin internetliittymä, kiinnostavia nettisivuja ei ollut paljon, ja nekin vähät aukesivat hitaasti rivi kerrallaan. Välillä äiti huusi Tuomakselle, että tämän piti

lopettaa surffaaminen. Nettiyhteyden ollessa päällä kodin puhelinlinja oli varattuna, jolloin puhelut eivät kulkeneet kumpaankaan suuntaan. Tuolloin oli vaikea ymmärtää, miten internet muuttaisi maailmaa ja tavallisen kansalaisen elämää Sitä ei arvannut Tuomas Enbuskekaan.

TUOMAKSEN VANHEMMAT eivät olleet absolutisteja, mutta alkoholia käytettiin kotona hyvin vähän. Tuomas ei ole koskaan nähnyt äitiään humalassa, isän pari kolme kertaa firman pikkujoulujen jälkeen.

– Vasta aikuisena Helsinkiin muutettuani tajusin, että on ollut paljonkin perheitä, joissa on jouluaattona saanut juosta humalaista isää pakoon, Tuomas sanoo.

Eikä Tuomas kuullut kummankaan vanhempansa koskaan kiroilevan tai käyttävän v- tai n-sanoja. Romaneista ei puhuttu halventavasti eikä homoista, tosin seksuaalivähemmistöistä ei puhuttu tuolloin juuri muutenkaan. Rasismi tai homofobia eivät kuuluneet Enbuskien ajatusmaailmaan, vaikka eivät he maahanmuuttajien vyöryäkään odottaneet mitenkään malttamattomasti. Myöhemminä aikoina heidät olisi luokiteltu tolkun ihmisiksi.

Sivistys ulottui kaikkeen käytökseen. Vanhemmat eivät riidelleet eivätkä varsinkaan raivonneet, mikä saattoi vaikuttaa siihen, että muiden perheiden tunteenpurkaukset aiheuttivat Tuomakselle pelkotiloja. Vastaavasti hänen omien lastensa äiti myöhemmin ihmetteli Oulussa käydessään, oliko Enbuskien kotona riita käynnissä, kun kaikki olivat niin hillittyjä ja vaitonaisia.

– Tää on vähän groussia, mutta sanonpa kuitenkin. Mä en oo ikinä koko elämässäni kuullut kenenkään perheenjäsenen

pieraisevan, enkä edes puhuvan mistään vessassa käymiseen liittyvästä. Mä en pysty yhtään vitsailemaan noilla asioilla. Mun omat lapset ovat samanlaisia. Sitten menin jonkun kaverin luo ja tämän isä heitti jotain, että mä menen tästä paskalle. Aikuisena työpaikalla, kun menin vessaan, kollega varoitti, että siellä vähän haisee. Ei meillä ikinä kotona puhuttu tuollaisia. Mua vaivaa nytkin, kun mä puhun näistä sulle, mutta kun se on oleellista.

Vessajutuista ei ole tehty numeroa Tuomaksen parisuh-teissakaan, ei vitseinä eikä käytännön toteamuksina – hän ei yksinkertaisesti siedä aihepiiriä.

– Jari Saario – siis se palomies, joka sousti yksi pikku-veneellä Atlantin yli ja takaisin, kävi pitämässä työpaikallani tsemppausluennon. Mua olisi äärettömästi kiinnostanut tietää, miten hän kävi siellä veneessä vessassa. Ihan teknisesti, koska itselleni tulisi pakokauhu sellaisessa pienessä veneessä. Mutta en mä halunnut kysyä sitä kaikkien kuullen.

Myös hygienian Tuomas omaksui jo lapsena ja käy edelleen suihkussa kaksi kertaa päivässä.

Lapsena oululaispoika Tuomas Enbuske luki kaiken, mitä käsiinsä sai. Hän haaveili arkkitehdin- ammatista, mutta lopulta kiinnostus radioon kadotti elämästä kaiken muun.

HELSINGISSÄ UNELMAT TOTEUTUIVAT. Kiss FM teki Tuomaksesta radiotähden, pian töitä tuli myös televisiosta. Jari Sillanpää tuli hänen haastattelussaan kaapista ja Anneli Auer avautui vankilasta päästyään. Presidentti Tarja Halonen käski kruununprinsessa Victoriaa varomaan Tuomasta, mutta Alexander Stubb innostui tekemään kirjan tämän kanssa.

Nuoruusvuotensa Tuomas vietti vasta nelikymppisenä, jolloin meno kiihtyi liikaakin. Pakollinen äkkipysäys sai jättämään päihteet, tunnistamaan autismin kirjon ominaispiirteet sekä etsimään oikea hoito kaksisuuntaiseen mielialahäiriöön.

Hitaan toipumisprosessin jälkeen Tuomas on palannut töihin – Suomen suosituimpia podcasteja juontamaan.

Nykyään entinen ateisti käy viikonloppuisin jumalanpalveluksissa ja aiemmin urheilua vihannut mies nostaa painoja.

TUOMAS MARJAMÄKI (s. 1978) on suomalaisen viihteen historiaan erikoistunut kirjailija, joka on kirjoittanut muun muassa kiitetyt elämäkerrat Irwin Goodmanista, Vesa-Matti Loirista, Simo Salmisesta ja Mikko Alatalosta.

9 789528 503682

KL 99.1
ISBN 978-952-850-368-2

DOCENDO

www.docendo.fi

Kansi: Jarkko Lemetyinen